

Vansauskas M. 6-15-96
4239 Elm Ave
Lyons IL 60534-1429

Lietuvos
nacionalinė
M. Mažvydo
biblioteka

SECOND CLASS USPS 157-580

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO 44119
VOL. LXXX NOVEMBER - LAPKRIČIO 30, 1995 Nr. 44

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRASTIS

ANTRAS PASIKĖSINIMAS I LAISVĄ SPAUDĄ

Eivydą Radvilą

"Lietuvos ryto" redakcijos pastato sprogdinimas – neeilinis įvykis ne tik Lietuvoje. Visame pasaulyje žūsta ir yra žudomi žurnalistai, tačiau negirdėta, kad būtų buvę vykdomi tokio masto teroro aktai prieš pačią laikraščio redakciją, kaip laisvo žodžio skleidimo priemonę.

Tai jau antras kartas nepriklausomoje Lietuvoje, kai pasikėsinimai į laisvą spaudą ar žurnalistus įgauna tarpautinį skambesį. Kaip žinoma, 1993 metų rudenį Vilniaus mafijos vadeivų užsakyta buvo nužudyta "Respublikos" dienraščio teisėsaugos skyriaus vadovas Vitas Lingys.

Galingas sprogimas Vilniaus centre, vos už keliasdešimt metrų nuo Vyriausybės rūmų ir visai šalia "Vilniaus banko" nugriaukė praėjusio ketvirtadienio naktį, laikrodžiams jau beveik išmušus vidurnaktį. Sprogimas išgriovė nemenką skylę vienoje naujai statomo redakcijos priestato sienoje, išdaužė viduje esančias stiklines pertvaras, išvartė durų staktas. Rimtai pažeistos pastatų laikinės konstrukcijos, todėl inžinierių vertinimu, nemaža tikimybė, kad jį apskritai teks nugriauti.

Sprogdinimui buvo panaudotas vadinamasis jūros mišinys, naudojamas povandeniniuose sprogdinimuose.

Manoma, kad buvo panaudota apie kilogramas šių dukart už trolitą galingesnių sprogmenų. Policijos ekspertų nuomone, sprogdinimas parengtas labai profesionaliai. Sprogdinimo braižas panašus į kitus sprogdinimus įvairiose Vilniaus vietose bei sprogimą, kuris prieš metus apgriovė geležinkelio tiltą per Bražuolės upelį judriame Vilniaus Kauno geležinkelio ruože.

"Lietuvos rytas" įvertino, kad patirta nuostolių už maždaug pusę milijono litų. Jei pastatą tektų nugriauti ir perstatyti iš naujo, nuostoliai išaugtų iki milijono litų. Žmonių aukų nebuvo, kadangi sprogimas vyko vėlai naktį, apie dešimt minučių po to, kai jį apleido baigę darbą paskutinieji statybininkai.

Tarp daugelio nusikaltimo versijų, šiuo metu dažniausiai minimos dvi. Viena jų susijusi su šį rudenį "Lietuvos rytu" spausdintais straipsniais apie Kauno nusikalstamą pasaulį, jo vadovus, ryšius su verslininkais. Lai kraštyje taip pat buvo spausdintos nuotraukos parodančios, kaip gerai jaučiasi vienos iš Kauno nusikalstamo pasaulio "šeimų" vadovai Pravieniškių sustiprinto režimo kolonijoje: jie maudosi suomiškoje pirtyje, gaivinas šaltu alumi, užkandžiauja iš kažkur gautais skanėstais.

Dėl minėtų straipsnių piktinosi ne tik nusikaltėliai. Jie iškėlė abejones dėl tvarkos visoje vidaus reikalų ministerijos sistemoje.

Kita versija susijusi su politika. Per pastaruosius kelis mėnesius Saugumo departamento darbuotojai atliko kelias sėkmingas operacijas, iškeldami aikštėn su buvusia KGB ir GRU susijusių organizacijų ir asmenų žvalgybinę veiklą įtariant, kad neteisėtai privatizuoti KGB žinioje buvę agentūriniai butai, padarytos kratos buvusio SSRS KGB pasienio žvalgybos karininko V. Biečiaus vadovaujamos nekilnojamojo turto agentūros "Stalus" patalpose, Kaune išaiškintas EBSW priklausęs telefoninių pokalbių klausymosi centras. Manoma, kad sprogimas galėjo būti Rusijos specialiųjų tarnybų atsakas į tai. Įtarūs politikai netruko pastebėti, jog sprogimas įvyko likus vos kelioms dienoms iki pirmojo JAV gynybos ministro W. Perry oficialaus vizito Lietuvoje. Todėl ir teigiama, kad sprogimu didžiausio šalies dienraščio redakcijoje buvo siekta destabilizuoti padėtį šalyje, sukompromituoti valstybę.

Nusikaltimo aptarimas netruko tapti vidinės kovos dalimi. Šiuo klausimu buvo surengtas neeilinis posėdis Seime. Jame dalyvavo premjeras A. Šleževičius, vidaus reikalų ministras R. Vaitekūnas, Saugumo departamento direktorius J. Jurgelis.

Dėl įvykdyto sprogdimo

Vyriausybė "Lietuvos rytui" iš karto pareiškė užuojautą bei paskyrė 100 tūkst. litų premiją už žinias, kurios padėtų atskleisti nusikaltimą. Nepaisant to, didžiųjų šalies dienraščių redaktoriai, privačių radijo ir televizijos stočių vadovai išplatino griežtą pareiškimą. Šis pareiškimas drauge su spaudą peikiančiais A. Brazausko, A. Šleževičiaus, R. Vaitekūno, G. Konopliovo, kitų valdžios atstovų pasisakymais po antrašte "Jie skatino susidoroti su laisvąja spauda" buvo išspausdinti visuose didžiausiuose šalies dienraščiuose, skaitomi per radiją ir televiziją. Pareiškime taip pat teigiama, kad teroristinį aktą "Lietuvos ryto" redakcijoje išprovokavo Lietuvos politinės vado-

vybės ir korumpuotų finansinių grupuočių veikla. Tokie griežti žodžiai pasakyti todėl, kad, pasak autorių, buvo nekinamos visuomenės informavimo priemonių pastabos apie netvarką šalies teisėsaugos sistemoje, korupcijos išplitimą aukščiausiose valdžios sluoksniuose, ribojamas galimybes informuoti visuomenę. Pareiškime taip pat reikalaujama, kad ryžtingais veiksmais Vyriausybė įrodytų, kad sugeba kontroliuoti padėtį šalyje. Priešingu atveju, konstitucinėmis priemonėmis bus imtasi inicijuoti referendumą dėl pirmalaikių rinkimų.

Dviejų šimtų tūkstančių litų premiją už sėkmingai išaiškintą nusikaltimą pasiūlė ir "Status" bendrovė.

DR. PETRO DAUŽVARDŽIO SUKAKTIS



Lietuvos generalinis Konsulas dr. P. Daužvardis gimė 1895.11.16 taigi šiais metais švenčiame jo 100 m. gimimo sukaktį. Amerikos lietuvių taryba ta proga Chicagoje, Balzeko muziejuje surengė minėjimą, kuriame Lietuvos garbės konsulas Chicagoje Vaclovas Kleiza pasakė šią kalbą.

Dr. P. Daužvardis didesnę savo diplomatinio darbo dalį Lietuvai atstovavo tuo metu, kai ji išgyveno savo tragiškiausią šio šimtmečio laikotarpį. Bendrai, mūsų diplomatinė tarnyba yra istorinis unikumas, nes 50 metų ji atstovavo valstybei, kuri buvo okupuota ir paversta. Laimė, kad kai kurios valstybės, jų tarpe ir JAV, tos okupacijos nepripažino, kas įgalino mūsų diplomatinės tarnybos egzistenciją bei tęstinumą.

Šioje tarnyboje dr. P. Daužvardis ištikimai ir atkakliai gynė Lietuvos interesus

bei jos teisę į laisvą ir nepriklausomą gyvenimą. Tas darbas buvo sunkus, nedėkinas, kartais net stumiantis į neviltį. Tačiau jis nei karto nesusvyravo savo pareigose ir visada liko ištikimas tai priesaikai, kurią davė, pradėdamas diplomatinį darbą.

Jo paskaitos ir kalbos įvairiomis progomis šio krašto universitetuose ir amerikiečių organizacijose, jo straipsniai ir šimtai laiškų šio krašto spaudoje visuomet aiškiai pabrėžė Lietuvos teisę į laisvą savitą valstybinį gyvenimą ir atskleidė tą skriaudą, kurią jai padarė raudonasis okupantas. Jis išnaudodavo kiekvieną progą ir kiekvieną asmenišką pažintį Lietuvos vardui kelti.

Tenka pastebėti ir tai, kad Chicago generalinis konsulas buvo žinomas ne vien tik šiame krašte, bet net ir kitose pasaulio šalyse. Kas rašys šio konsulato istoriją, pa-

matys, jog į konsulatą kreipdavosi tiek mūsų tautiečiai, tiek svetimtaučiai iš įvairių kraštų. Pavyzdžiui, Antrojo pasaulinio karo sukuriuose Kinijoje atsirado keletas tūkstančių Lietuvos piliečių. Jie kreipėsi į Chicago konsulatą, o ne į kurią nors kitą mūsų atstovybę, prašydami pagalbos ir vienu metu buvo svarstoma net galimybė įsteigti konsulinę įstaigą tame krašte, kuri aptarnautų Lietuvos piliečius.

Bet dr. P. Daužvardžio darbo dirva lietuviška visuomenė čia. Jis jai buvo ne tik Lietuvos valstybingumo simbolis, bet savo asmenybe tapo ir autoritetu, į kurį kreipdavosi pavieniai asmenys ir organizacijos, ieškodamos patarimo, tarpininkavimo, o kartais net norėdamos ir sprendimo tarpusavio įtampų išsprendimui. Jis ir lietuviškoje spaudoje plačiai ben-

dradarbiavo, visur rodydamas savo toleranciją, gilumą ir atvirumą.

Tokį mes prisimename dr. Petrą Daužvardį, ketvirtąjį Lietuvos konsulą Chicagoje. Tai buvo, kaip amerikiečiai sako, žmogus visiems sezonams.

Jo palikimas būtų tinkamiausiai įvertintas, jei mes čia, gausiausias lietuviškas telkinys už Lietuvos ribų, dr. P. Daužvardžio atminimui įamžinti išleistume jo ir jo žmonos, garbės generalinės

konsulės Juzės Daužvardienės monografiją. Tai liktų paminklas, kuris ir ateities kartoms liudytų kaip Lietuva praeityje skyrė daug dėmesio savo įvaizdžio išskėlimui užsienyje ir kaip jos diplomatai su meile ir pasiaukojimu dirbo savo valstybei.

Noriu užbaigti dr. P. Daužvardžio žodžiais, kurie čia yra jo paties ranka parašyti:

Laisvė tautai yra tas pats, kas žmogui sveikata, nepriklausomybė valstybei, kas žmogui gyvybė.

Girdėta iš Vilniaus

• **JAV GYNYBOS SEKRETORIAUS VIZITAS LIETUVOJE.** Jungtinės Amerikos Valstijos ketina telkti dvigubai didesnę paramą Lietuvos krašto apsaugos struktūroms. Kalbėdamas antradienį Seimo rūmuose surengtoje spaudos konferencijoje, Lietuvoje viešintis JAV gynybos sekretorius William Perry pabrėžė, kas pagrindinis paramos akcentas – pareigūnų rengimas. W. Perry teigimu, jokiai į NATO pretenduojančiai valstybei, taip pat Lietuvai negali būti duota garantijų, kad jos į Aliansą bus priimtos vienu metu.

Jis pabrėžė, kad tarp pretendentams keliamų reikalavimų yra demokratiškas valstybės valdymas, sėkmingos ekonominės reformos gynybos struktūrų suartėjimas su visuomene, kariuomenės atitikimas NATO standartams. Lietuva puikiai vykdo šiuos įpareigojimus, tačiau narystės NATO teks dar palaukti, kalbėjo W. Perry. Organizacijos plėtimasis gali užtrukti todėl, kad visos Šiaurės Atlanto Alianso šalys svarsto potencialios valstybės narės kandidatūrą, atsižvelgdamos į savo šalies saugumo garantijas, sakė JAV gynybos sekretorius.

Krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius, kuris su W. Perry prieš jo vizitą į Lietuvą jau buvo susitikęs du kartus, spaudos konferencijoje pažymėjo, kad šis apsilankymas – vienas reikšmingiausių mūsų šalies istorijoje ir rodo JAV paramą jaunai Lietuvos valstybei".

Šio vizito metu Lietuvos KAM vadovas ir JAV gynybos sekretorius pasirašė abiejų šalių Vyriausybių sutartį dėl priemonių slaptajai karinei informacijai apsaugoti.

• **PREMJERAS PABRĖŽĖ, JOG TERORO AKTAS REDAKCIJOJE – IŠPUOLIS PRIEŠ VISĄ VALSTYBĘ.** Sprogimas didžiausiame šalies laikraštyje "Lietuvos rytas", kai buvo sugriautas sostinės centre baigiamas statyti redakcijos priestatas, svarstytas pirmadienį vakare dėl šio teroro akto sušauktame specialiame Seimo posėdyje. Į parlamentarų klausimus atsakė Ministras pirmininkas Adolfas Šleževičius, šalies teisėtvarkos ir teisėsaugos institucijų vadovai.

A. Šleževičiaus manymu, šis sprogdinimas – tai ne tik bandymas įbauginti laisvąją spaudą, o ir išpuolis prieš visą valstybę. Su apgailestavimu tenka konstatuoti, kalbėjo Premjeras, kad yra daug jėgų, kurioms nepilntini mūsų šalies viduje ir išorėje vykstantys demokratizacijos procesai. Teroro aktais norima destabilizuoti padėtį bei įbauginti visuomenę.

Manome, kad nusikaltėliai, susprogdinę didžiausio dienraščio pastatą, siekė įbauginti visuomenę, taip pat sudaryti neigiamą Lietuvos įvaizdį pasaulyje, Seimo posėdyje sakė Vidaus reikalų ministras Romasis Vaitekūnas.

• **DEŠINIOSIOS OPOZICIJOS LYDERIS KVIEČIA BALTIJOS VALSTYBES VIENYTI.** Dešiniosios opozicijos lyderis Vytautas Landsbergis pirmadienį spaudos konferencijoje apgailestavo, kad Baltijos valstybės neturi vieningų nuostatų dėl politinės gynybos prieš Rusiją. Tai kelia susirūpinimą dėl to, jog kitų metų sausio mėnesį, galimas dalykas, Europos Taryba balsuos už Rusijos priėmimą į šią organizaciją, sakė jis.

Baltijos valstybės turi pakankamą pagrindą pareikalauti, kad Rusijos priėmimas į Europos Tarybą būtų sąlygojamas tam tikrais reikalavimais. Pirmiausia, pasak V. Landsbergio, Rusija turi pasisakyti apie papildomus įsipareigojimus nenaudoti karinės jėgos prieš Baltijos valstybes. Tuo tarpu, sakė Vytautas Landsbergis, Rusija tebegrasina didinti savosios kariuomenės koncentraciją Lietuvos bei Lenkijos pasienyje. Tačiau Lietuvos Vyriausybei tai nekelia susirūpinimo.

Lietuvos užsienio politika ir toliau tebėra pasyvi Rusijos atžvilgiu bei nuolanki jai, pažymėjo opozicijos lyderis. Bet ateina laikas, kai pasyvumas darosi nusikalstamas. Aukštieji pareigūnai, davę priesaiką vykdyti politinę šalies gynybą, privalo šios priesaikos laikytis, sakė Vytautas Landsbergis.

ELTA

• **BALTIEJI RŪMAI** praneša, kad Bosnijos, Kroatijos ir Serbijos prezidentai pagaliau susitarė baigti keturius metus trukusį karą Bosnijoje.

TRUMPAI

• Myanmar (buv. Burmos) vyriausybė paskelbė, kad planuojama uždirbti daugiau lėšų iš turizmo. Užsieniečių mėgstamas Bagan miestas turi daugybę senų šventyklų, parodų ir labai senų istorinių paminklų. Karinė valdžia įsakė deportuoti miesto gyventojus ėmė griauti jų namus, taisyti gatves, statyti viešbučius. Valdžia planuoja pagerinti susisiekimą su Bagan miestu ir vilio

ateinančių metų turistus, daugiausia iš Europos.

• Baigiantis metams, įvairios pramonės šakos skelbia statistikos žinias. Kur pasaulyje daugiausia išgeriama alaus? Jau antri metai atsakymas lieka tas pats. Svarbiausios alaus vartotojos pagal žmonių skaičių yra: Čekija, Vokietija, Danija, Airija, Austrija, Belgija, Britanija, Australija, Amerika ir Slovakija.

Izraelis. Kas toliau?

Palaidojus taikos siekiantį Izraelio premjerą Rabiną, jo vietą užėmė kitas ilgameitis taikos su palestiniečiais ieškotojas Shimon Peres, buvęs Rabino vyriausybėje užsienio reikalų ministras. Jis jau paskelbė, kad derybos su palestiniečiais bus skubiai tęsiamos, bus jiems perleidžiami pažadėti kaimai ir miestai, kad sausio mėnesį Palestinos vadovybė galėtų praveisti pažadėtus demokratinius rinkimus. Premjeras Peres jau 72 metų amžiaus. Jis supranta, kad ateinančiuose Izraelio rinkimuose, kurie turi įvykti už metų, darbo partija, kuri šiuo metu valdo, lengvai gali pralaimėti. Tuo atveju valdžion ateitų dešinioji Likudo partija, pagarsėjusi pasitraukimo iš Vakarų kranto priešininkė. Vadovaujama Menachem Begino ir Yitzhak Shamiro, Likudo partija, remiama kelių religinių politinių partijų, visada buvo prieš biblinių Izraelio žemių: Judėjos ir Samarijos palikimą arabams. Tiesa, likudininkai sudarė, Amerikai spaudžiant, taikos sutartį su Egiptu, pasitraukė iš Sinajaus, perleido Jordanui kelias nereikšmingas vietas. Tačiau Vakarų krantas daugeliui izraeliečių buvo ir liko šventa Izraelio žemė.

Darbo partija laikėsi nuomonės, kad Vakarų krante gyvena daugiau milijono palestiniečių ir jų skaičius vis didėja. Prie jų pridėjus dar paties Izraelio arabų gyventojus, tokia mažuma darosi pavojinga pačiai Izraelio valstybei. Dabartinei darbiečių vyriausybei priekaištaujama, kad ji tik arabų, sėdinčių Izraelio parlamente, remiama sugebėjo pradėti taikos procesą. Pusė Izraelio gyventojų nepritaria taikos deryboms ir palestiniečiams teikiams nuolaidoms. Tel Avivo teisme, kur premjero Rabino žudikas Yigal Amir buvo apkaltintas, jis ramiai paaiškino, kad Rabiną reikėjo pašalinti, nes jis vedė Izraelį iš Dievo jam suteiktų žemių į mirtiną pavojų ir valstybės sunaikinimą. Vakarų spaudos korespondentai rašo, kad žydų fundamentalistai vis stiprėja. Vakarų krante gyveną žydai naujakuriai, kurių ten yra apie 120,000, visi priešinasi okupuoto Vakarų kranto perleidimui arabams. Šie eventualiai įsteigsią Palestinos valstybę, kuri, padedama turtingų arabų šalių, tapsianti mirtinu Izraelio priešu. Nei premjeras Rabinas nei Perez niekad nebuvo nai-vūs arabų bičiuliai. Rabinas vadovavo Izraelio karo veiksmams, kai 1967 m. buvo atsiimta Rytinė Jeruzalė ir okupuotas Vakarinis Jordano upės krantas. Derybų mintis kilo tik tada, kai PLO vadas

Iš visur apie viską

Rašo Algirdas Pužauskas

Arafatas pasmerkė teroro veiksmus ir paskelbė, kad Izraelis turi teisę būti valstybe, turi teisę egzistuoti.

Deja, ne visi arabai tą teisę pripažįsta. Palestinoje išaugo kelios kartos jaunų palestiniečių, kurių svajonė yra mirti už savo žemę. Išaugę pasipriešinimo okupantams dienomis, kada kiekviena proga į Izraelio kareivius buvo mėtomi akmenys, jauni palestiniečiai, vadovaujami Islamo džichado dvasininkų ar Hamas grupuotės judėjimo, trokšta nusižudyti, nors musulmonų tikėjimas draudžia savižudystę. Dvasininkai aiškina, kad tokie savižudžiai yra Alacho parinkti kankiniai, kurie po mirties eina, kaip tautos didvyriai, tiesiai į rojų, kur sėdi Alacho dešinėje. Rojuje jie turi 72 žmonas ir dešimt žuvusio kovotojo šeimos narių irgi po mirties pateks į rojų, kur susitiks su žuvusiuoju. Savižudžiai teroristai gyventojų laikomi "islamo didvyriais", "garbingais kankiniais". Prieš tokius kovotojus Izraelis neturi ginklo, nes jie miršta už Alachą. Taikos priešininkai Izraelyje visai pagrįstai įrodinėja, kad daugiau žydų žuvo po išgarsinto Rabino – Arafato rankų paspaudimo, negu prieš tai. Net Izraelio prezidentas, buvęs karo aviacijos generolas, Ezer Weizman patarė pristabdyti "taikos karavaną", kol vyksta palestiniečių sprogdinimai ir kiti "kamikadze" veiksmai. Nežiūrint, kas valdys Izraelį, atrodo, jog kraujo ir ašarų upės ten dar ilgai neišdžius.

TRUMPAI

• Lenkijos prezidento rinkimuose pirmąjį rundą laimėjo "reformuotas" komunistas Alexander Kwasniewski, gavęs 35 proc. visų balsų. Lech Walesa liko antrąjį vietoje su 33 proc. balsų. Atrodė, kad lapkričio 19 d. antrame balsavime turėtų laimėti Walesa, tačiau, šias eilutes rašant, dar nebaigus skaičiuoti balsų, Lenkijos balsuotojai pasisakė už naują prezidentą Kwasniewski. Tuo būdu, Lenkijos valdžia: parlamentas, vyriausybė ir prezidentūra grįžo į komunistų rankas.

• JAV Kongresas sutiko padaryti nuolaidų prezidentui Clintonui, kuris reikalavo "pataisyti" respublikonų daugumos priimtą valstybės biudžetą. Jame numatyta per septynerius metus panaikinti deficitą, sutaupant 270 milijonų dol. nuo senelių ir vargšų Medicare ir Medicaid programų, kartu sumažinant pajamų mokesčius net 245 bil.

dol. Tie sumažinimai būtų palietę daugiausia turtinguosius amerikiečius, Kongreso biudžetas numatė sumažinti išlaidas dar švietimui ir gamtos saugai. Lapkričio 20 d. kai kurios federalinės įstaigos vėl pradėjo darbą.

• Kanadoje buvęs premjeras Mulroney patraukė į teismą už šmeižtus federalinę vyriausybę, reikalaudamas 50 mil. dol. kompensacijos už garbės pažeidimą. Lai kraštis "Financial Post" parašė, jog buvusi konservatorių vyriausybė, kuriai vadovavo Mulroney, gavo kyšių iš lėktuvų statybos bendrovės.

• Lenkijoje prezidento rinkimuose gerai pasirodžius buv. komunistui Kwasniewski, buvo nukritusios akcijų biržos kainos. Kandidatas savo kalbose įtikinėjo balsuotojus, kad jis toliau vykdys ekonomines reformas.

• Pietų Korėjoje valdžios prokurorai toliau skelbia žinias apie didžiųjų biznio bendrovių mokamus aukštiesiems valdininkams kyšius. Buvęs prezidentas Roh Tae Woo prisipažino sudaręs iš gautų kyšių 650 mil. dol. fondą. Korėjos spauda jau kaltina ir kitus vyriausybės narius.

• Atentate žuvęs Izraelio premjeras Rabin buvo gimęs Jeruzalėje 1922 m. Jo tėvas buvo Ukrainos žydas, emigravęs į Ameriką, o iš ten į Palestiną. Jo motina buvo gimusi Rusijoje.

• Indijos vyriausybė paskelbė, kad gruodžio mėn. Jammu-Kashmir provincijoje bus demokratiniai rinkimai, kurių nebuvo jau aštuoneri metai. Per paskutinius penkerius metus provincijos sukilimuose žuvo apie 20,000 žmonių. Jammų rajonuose gyvena daugiausia hindų tikėjimo žmonės, o Kashmire – musulmonai, kurie reikalauja jungtis į Pakistano teritoriją. Kai kurie rajonai dominuojami budistų. Daugelis politinių partijų jau paskelbė, kad jos rinkimus boikotuos.

• Amerikos vyriausybė rūpinasi, kaip subalansuoti biudžetą ir kaip išeiti iš skolų, už kurias tenka mokėti palūkanas. Neatsilieka ir amerikiečių asmeninės skolos, kurios artėjant Kalėdų šventėms, dar padidės. Statistikos įstaiga "Datastream" skelbia, jog rugsėjo mėn. amerikiečiai buvo skolingi 995 milijonus dol. Į tą sumą neįskaitomi mokėjimai už pastatus ar butus, vad. mortgages.

• Gruzijoje prezidentu buvo perrinktas Edward Shevardnadze, gavęs net 70 nuos. balsų.

★★★★★

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

DIRVA TEL. (216) 531-8150
FAX. 216 531-8428

P.O. BOX 19191 CLEVELAND, OHIO 44119-0191
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER
EDITOR:

DIRVA (USPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0191

Second-class postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices. • Published Weekly except: 4th of July, Labor Day & Christmas by American Lithuanian Press & Radio Assn. VILTIS, INC. • Subscription per year \$30.00 • Single copy 65 cents.

Prenumerata metams \$30.00, pusei metų \$17.00 • Atskiro numerio kaina 65 centų • Straipsniai pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę. • Nespausdinti straipsniai grąžinami tik autoriams prašant – Už skelbimų turinį ir kalbą redakcija neatsako.

BALTIJOS KRAŠTŲ TERITORIJOSE PARYŽIUJE RUSAI VIS DAUGIAU ĮSITVIRTINA

Po penkerių metų nepriklausomybės atkūrimo, Lietuvos ir Latvijos pasiuntinybių pastatus Paryžiuje Rusijos Federacija nesugražina ir vis stipriau juose įsitvirtina. (Estijos padėtis skiriasi, nes jų pasiuntinybės pastatą sovietai nugriovė, neteisėtai gavę Paryžiaus merijos leidimą, ir pastatė daugiabutį namą savo tarnautojams ant Estijos žemės sklypo.)

Nuo 1940 m. ir vėl nuo 1944 m. Lietuvos pasiuntinybės pastatas buvo sovietų ir rusų naudojamas kaip konsulat, Itar-Tass spaudos agentūros biuras, ir rusų studentų bendrabutis. Pernai, 1944 m. balandžio mėnesio pradžioje prie Lietuvos buvusios ambasados durų atsirado lentelė

su užrašu "Rusijos federacijos ambasada, žemės ūkio ir maisto skyrius". Tada buvęs Užsienio Reikalų Ministras Juppė, atsakydamas į ambasadoriaus Balakausko protesto notą, pranešė kad jo Ministerija parašė Rusijos Federacijai laišką, kad jie yra susirūpinę dėl Rusijos nepalankios iniciatyvos sau priskirti Lietuvos pastatą. Tačiau pastatas ir toliau yra nelegaliai okupuojamas rusų.

Prancūzijos aukšti Užsienio Reikalų pareigūnai neoficialiai ne kartą yra išreiškę nuomonę, kad Baltijos kraštų Vyriausybės nepakankamai aktyviai rūpinasi savo nuosavybių atgavimo klausimu.

Žiba Klimienė

Paryžius, 1995.XI.10

REZOLIUCIJOS H.C.R. 51 RĖMĖJŲ JAV KONGRESE DAUGĖJA

Kongresmanas Christopher Cox (R-Calif.) pateikė Kongresui Rezoliuciją **H.C.R. 51**, kad būtų demilitarizuota Karaliaučiaus sritis.

Šiuo metu ja jau parėmė 18 kongreso narių – trylika respublikonų ir penki demokratų. Robert Andrews (D-NJ) Christopher Cox (R-CA) Tom Davis (R-VA) Richard Durbin (D-IL) Michael Forbes (R-NY) Martin Frost (D-TX) David Funderburk (R-NC) Jon Fox (R-PA) Gary Franks (R-CT) Martin Hoke (R-OH) Jay Kim (R-CA) William Lipinski (D-IL) John Mica (R-FL) Ron Packard (R-CA) Dana Rohrabacher (R-CA) Charles Schumer (D-NY) Christopher Shays (R-CT) Dick Zimmer (R-NJ)

Amerikos Baltų laisvės lyga prašo visus Amerikos lietuvius ir jų draugus laisvais, telefonais ir telegramomis įtaigoti savo atstovą-ę, kad jie taptų **H.C.R. 51** kopsponsorais.

Skambinkite Hot Line 1-800-651-1572 ir jūsų vardu bus nusiųsta telegrama. Jūsų paklaus pavardės, vardo, adreso ir zip code bei telefono numerio. Telegrama bus nusiųsta Jūsų kongreso atstovui, o jos kaina, \$6.45, bus pridėta prie Jūsų sekančios telefono sąskaitos.

Jeigu to negalite atlikti, tai Baltų laisvės lyga už jus tą padarys. Iškirpkite ir atsiųskite sekantį įgaliojimą: **Baltic American Freedom League, P.O. Box 29657, Los Angeles, CA 90029**

Aš įgalioju Baltų laisvės lygą mano vardu pasiųsti telegramą Kongresui, paremiant H.C.R. 51 Rezoliuciją – Karaliaučiaus demilitarizavimą. Aš sutinku sumokėti prie mano telefono sąskaitos pridėtus \$6.45.

Vardas, pavardė:.....
Prašau spausdinti

Adresas:.....
Numeris, gatvė, miestas, valstija ir zip code

Telefonų numeris:.....
Area code ir numeris

Parašas:.....

MŪSŲ BENDRADARBIAI

GERARDAS JUŠKĖNAS

SENOLIO ŽODIS.

Vis priešais mus nežinoma vilionė,
Klaikus ir kerintis, tartum sirenos gal?
Gyvenimas tai kaip graži kelionė –
Išsirengi, keliauji ir grįžti atgal...

Jonas Aistis

Kadais nuostabioje Dzūkijoje sausio pradžioje švęsdavome Trijų Karalių šventę. Tą dieną mūsų namus aplankydavo senoviškais apdarais apsirengę vyrai – trys karaliai. Žinote, kažkas panašaus nutiko ir Clevelande, į pilaite – 19807 Cherokee Avenue – atvyko trys karalaitės: Giedrė, Ona ir Olga. Viltis jas ten mielai priėmė ir pavadino talkininkėmis. O jų talka nuostabi – barška kompiuteriai, atsakomi telefono paskambinimai, sukarpomi DIRVOS tekstai ir sudėstomi ant ilgo stalo. Toliau ir be mano pasakos žinote, kad paštu gaunate DIRVOS laikraštį.

Tačiau toms karalaitėms to buvo per mažą. Nutarė jos rašyti DIRVOS bendradarbiams laiškus. Štai ir aš vieną jų gavau. Anot karalaičių, toks reikalas: bendradarbiai turi atlikti išpažintį – kodėl rašo DIRVAI. Prisimenu, kaip Lietuvoje Lietuvos aid'o redaktorius vis kalė galvon tuo 4 "K" = kas, kur, kada ir kaip!

Štai kaip man atsitiko. Juškėnų giminė nuo senų laikų neturėjo ramybės nuo dabar vadinamų "rusiakalbių". Senelis Robertas ir močiutė Konstancija su vaikais, tarp kurių augo mano tėvas Jeronimas, buvo ištremiti iš Lietuvos nuolatiniams apsigyvenimui Rusijos gilumon, prie Volgos upės. Ten subrendo jų atžalynas, baigė mokslo, sukūrė šeimas. Ten ir man teko laimėti išvysti pasaulį. Lietuvai besikeliant po 1918 m. Juškėnai ryžosi grįžti į Dusetų kraštą. Tai buvo mano pirmoji ilga kelionė traukiniu. Iš Dusetų, po sustojimo Suvalkijoje, kur mano tėvas atstatė Kalvariją – Šeštokai geležinkelį, apsigyvenome Kaune – Žaliakalnyje. Ten lankiau pradžios mokyklą, baigiau 4 klases Aušros berniukų gimnazijoje, pradėjau 1931 m. skautauti. Mano tėvas supažindino mane su fotografavimu (tas "užkrėtimas" jau 65 m. manęs nepalieka). 1933 m. tėvų Kelių valdyba paskyrė į Alytų. Ten su tėvais nuvykęs išgyvenau savo gražiausias jaunystės dienas. Kentėjau tik dėl fotografijos. Prisimenu kupletus: "prie fotografo kauniškio lenda mergos, kaip prie kiškio"...Juokai juokais, bet tas mane atvedė į spaudą. Bene 1935 m. Alytų lankė ministeris pirmininkas J. Tūbelis. Turėjau progą nufotografuoti iškilmes ir pasiunčiau nuotraukas žurnalui "Kūno kultūra ir sveikata". Mano nuotraukos buvo atspausdintos ir dar gavau už jas honorarą. Tuo laiku su bičiuliu Slavu Vasiliausku sugalvojome leisti šapirografu spausdintą laikraštėlį, kurį pavadinom "Dziegas". Tai buvo mudviejų pirmas žingsnis spaudon be jokios mokytojų priežiūros. Kartą nustebome, kai gavome iš vieno spaudos rinkėjo prašymą siuntinėti jam "Dziegą" jo spaudos rinkiniui. Prisimindavome "Skautų aidą" ir "Karį", kuriems siuntėme nuotraukas ir žinutes iš Alytaus tunto skautų veiklos. Tuo laiku dažnai rašydavau žinias apie Alytaus miesto įvykius "Lietuvos aid'o" dienraščiai Kaune.

1937 m. baigęs Alytaus gimnaziją, patekau į Vytauto Didžiojo universitetą Kaune. Ten įstojau į studentų skautų Korp! Vytis. Dažnai užeidavau į Skautų štabą, Nepriklausomybės aikštėje, kur man leido naudotis rašomąja mašinėle. Rašiau "Sk. aidui" ir "L. aidui" apie Korp! Vytis veiklą. 1938 m. stovyklavau II-je Skautų tautinėje stovykloje A. Panemunės šile. Dienos toje stovykloje buvo labai ilgos, o miegui tekdavo vos pora valandų. TS užsiėmimai, parada, iškylos ir bendri laužai trumpino dienas. Po to dar būdavo vytičių lauželiai kartu su skn. prof. Ig. Končium ir skn. prof. Stp. Kolupaila. Po visų tų laužų stovyklautojai sumigdavo. O aš rašiau TS kroniką "L. aidui". A. Panemunės šilo skynime pagal Jono Muloko projektą buvo pastatyti stilingi mediniai TS varčiai su dviem bokštais. Vienaime tų bokštų prie elektros lempučių aš vadijos rašomąja mašinėle atkaldavau savo tekstus ir miesto autobusu iš Panemunės veždavau į "L. aidą" naktiniam redaktoriui Jonui Dėdelei. Dažnai gaudavau pabarimus, kad taip vėlai atvykstu, bet mano žinios visados buvo spausdinamos. O koks nustebimas! Po stovyklos gavau 75 litus už mano kronikas.

Atėjo neramios dienos, prasidėjo 2-sis Pas. karas. Lietuva atgavo Vilnių, o aš gavau tarnybą Vilniaus kelių rajone ir pradėjau studijas Vilniaus universitete. Ten įkūrėme mišrų akad. skaučių tų vienetą. Tapau sekretorium ir vėl rašiau spaudai apie stud. skautų veiklą Vilniuje ir Vilniaus krašte. Vilniuje išgyvenau 10 mėnesių ir 1940 m. rudenį širdies traukiamas grįžau Kaunan. Lapkričio mėn. susituokėm su Anele Kazlauskaite Žaliakalnio Prisikėlimo bažnyčioje.

Užėjo okupacijos. Neliko mano pamėgtų laikraščių. 1941 m. birželio mėn. bolševikai išvežė mano tėvus ir sesutę Sibirą, o žmonos tėvas Petras Kazlauskas žuvo vo-kiečiams bombarduojant Alytų. Vokiečių okupacijos metu man tarnybos reikalais teko dažnai lankyti visokias įstaigas Medžio pramonės direkčiai leidimams išrūpinti, kad įmonės gautų reikiamas žaliavas ir mašinų dalis. Kartu su man įduotais pareiškimais nešiausi pagrindinio spaudos leidinius, palikdamas juos įvairiose miesto vietose. Tapau "spaudo platintoju".

Bolševikams grįžtant Lietuvon, per Suvalkiją ir Rytrūsius nukeliavome Vokietijon – Pomeranijon. Ten vėl teko pėsčia keliauti iš Dramburgo į Neu Brandenburgą prie Oderio. 1945 m. vasario mėnesį nedrįsime sėsti su vaikais į traukinį, nes matėme, kaip sušalusius kūnus išmesdavo iš vagonų geležinkelio stotyje. Neu Branden-

(Nukeita į 4 psl.)

PAMINKLAI 2

Antanas Dundzila



Pereitą savaitę rašėme apie Washingtonė pastatytus paminklus Vietnamo ir Korėjos karo žuvusiems. To straipsnio atspausdinimas sutapo su kasmet Amerikoje lapkričio 11 dieną švenčiama Veteranų diena. Taip pat minėjome, kad, lankant juos, kyla mintys apie paminklus Lietuvoje. Tad šiuo kartu apie tai.

Lietuva ypač skiriasi nuo visų kitų kraštų savo paminkliniais kryžiais, koplytstulpiais ir rūpintojėliais. Kiekvienas pakelės kryžius ar rūpintojėlis Lietuvoje yra paminklas tikraja to žodžio prasme. Mano manymu, šiuose Lietuvos paminkluose yra sukaupta bent trejetas elementų. Tai (1) krikščionybės simboliais reiškiamą tautos dvasia, (2) architektūra ir dailė – viskas, kas tą kūrinių puošia ir lankytoją džiugina ir (3) tikslas ar intencija, kuri skatino paminklą išrinktoje vietoje pastatyti.

Taip kaip iš 4,000 Washingtonė esančių paminklų išsiskiria Vietnamo ar Korėjos karo paminklai, taip ir Lietuvoje yra vienas, kuris neturi sau panašaus nei Lietuvoje nei visame pasaulyje. Tas išskirtinas, paminklinis, nesuškaičiuojamų žmonių rankų ir širdžių kūrinys yra Kryžių kalnas. Jį net Popiežius savo atsilankymu bei malda pagerbė. Charakteringai savaip jam dėmesį skyrė ir brutalus Lietuvos okupantas su savo vietinės valdžios kolaborantais: kelis kartus jį buvo sunaikinęs, terorizavo į tą vietą vykstančius žmones. Kryžių kalnas buvusio okupanto tarnas dar net dabar tebesiutina: visai neseniai buvo nužudytas Kryžių kalno sargybinis, o tos žmogžudystės nusikaltėliai, savaime aišku, taip ir liko "nežinomi", nenubausti... Kryžių kalnas yra didingas okupacijos laikų, o taip pat ir dabartinių maldų, vilčių lietuvių tautos paminklas. Jam lygaus ar net panašaus nėra.

Aš manau, kad Lietuvai būtinai reikia dar bent dviejų didingų paminklų. Vertinant Lietuvos valstybingumo tęstinumą bei tautos rezistencijos pradžią, reikia paminklo 1941 m. Sukilimui. Taip pat reikia paminklo Lietuvos pokario partizanams, gal būt visoms lietuvių tautos genocido aukoms.

Chronologine eile, pradėkime nuo 1941 m. Sukilimo. Vertinant 1941 m. Suki-

limą, reikia didingo statinio kur nors Kaune, kur 1941 m. birželio 23 d. 9:28 val. ryto radio bangomis buvo paskelbta atstatoma Lietuvos nepriklausomybė. Vokiečių okupacijos metu tokiam paminklui nebuvo sąlygų. Tais laikais žuvusiems sukilėliams nulenkdavome galvas prie jų kapų, ar Karo muziejaus sodelyje. Antrosios bolševikų okupacijos metu apie 1941 m. Sukilimą Lietuvoje viešai kalbėti taip pat buvo neįmanoma. Buvusiose Kauno kapinėse, visai prie tos vietos, kur 1941 buvo sulaidoti Sukilime žuvusieji, okupantas pastatė, kaip kad anais laikais žmonės tyliai paaiškindavo tą "Keturių girtų komunistų, naktį mojančių taksiui," statulą. To paminklo šiandien, ačiū Dievui, nebėra. Atėjo laikas dabar kalbėti apie paminklą Sukilimui, gal apie Nežinomąjį sukilėlį.

Deja, Sukilimas paskutinio pusšimčio istorijoje buvo kažkaip nustumtas į antraeilę vietą. Štai, išeivijoje mūsų visuomenė daug plačiau kasmet minėdavo tragiškąsias 1941 m. birželio išvežimų dienas, bet ne tuoj pat po jų įvykdytą Sukilimą. Čia gal lietuvių psichikos bruožas, kad mes mieliau raudojame šermenyse, negu džiaugiamės laimėjimais. O tik pagalvokime: 1941 m. Sukilimas buvo lietuvių tautos ir karinis ir visuomeninis laimėjimas!

Lietuvoje žmonės Sukilimo faktui taip pat yra mažiūžiausiai abejingi. Sukilimas šiandieninėje Lietuvos spaudoje beveik neminimas. Lyginant su straipsniais ar leidiniais apie sovietų valdžios bei jos kolaborantų vykdytą terorą, ginkluotą rezistenciją okupantui ir kitus panašius reiškinius, Sukilimo beveik kaip ir nebuvo. Štai, 1990 kovo 11 d. Nepriklausomybės atstatymo deklaracijoje Sukilimas ir Laikinosios vyriausybės atstatyta Lietuvos Valstybė iš vis nepamini. Tai tiesiog nesuprantama: skelbiant antrosios bolševikų okupacijos galą ir Lietuvos valstybingumo tęstinumą, nepamini. Sukilimas, padaręs galą pirmajai krašto okupacijai!

Yra suprantama, kad Sukilimas bei Lietuvos nepriklausomybės atstatymas nepatinka okupacinio režimo priperėtiems biurokratams ar habilituotiems (ir nehabilituotiems) istoriologams. Jie mieliau kalba apie Raudono-

sios armijos "išvadavimą" ar vien tik vokiečių okupaciją. Tačiau imkime dėmesį, kad okupanto išaugintas dabartinis Lietuvos prezidentas net ordinais apdovanojo kelis buvusius 1941 m. sukilėlius bei Laikinosios vyriausybės narius. Pvz., dabartinės Lietuvos ordinais (ne labai aukštais) buvo apdovanoti (ar gal greičiau bandyta tais ordinais "nutildyti" – vienam apdovanotajam Chicagoje net nebuvo leista tarti padėkos žodį...) dr. A. Damušis ir M. Mackevičius. Buvo ir kitų apdovanojimų. Tai gal rodo, kad sukilimo reikšmės neneigia net buvusios okupacinės valdžios aukščiausios pareigūnas.

Sukilimui reikėtų ir kito kio paminklo. Reikia išugdyti bent keletą profesionalų istorikų, kurie sukilimo ir gal bendrai lietuvių tautos rezistencijos istoriją išsamiai tyrinėti. Taigi manau, kad reikia stipendijų bent dviems – trimis istorikams, kurie galėtų žiūrėti į lietuvių tautos rezistencijos bei laisvės siekimo istoriją vakarų mokyklos akimis, ją lyginti su kitų karo metu pavergtų kraštų rezistencija. Bet čia jau kitokio paminklo svarstymas, čia kita tema.

Kaip žinia, 1941 m. Sukilime žymų vaidmenį turėjo lietuvių aktyvistų frontas (LAF). Vokiečiams Laikinąją vyriausybę likvidavus ir LAF uždarius, išsirituliavo šiandieną veikiantieji lietuvių fronto bičiuliai (LFB). Manau, kad dabartiniais

"frontininkams", kurie save kildina iš LAF sukiliminių bei rezistencinių žygių, šiandien tenka Sukilimo paminklo statymo iniciatyva. Čia yra visuomeninės organizacijos reikalas, nes Sukilimo paminklas (ar stipendijų paminklai) yra per daug svarbus objektas, kad jį būtų galima vien dabartinės Lietuvos valdžios vėtrungėms patikėti. Panašiai kaip Kryžių kalnas, nežiūrint okupacinio smurto, paminklas Sukilimui privalo daugiausia (pabrėžiu: daugiausia) būti statomas visuomeninėmis, nuo valdžios nepriklausančiomis pastangomis.

Sukilimo paminklui reikia visuomenės iniciatyvos, išteklių ir pastangų. Manau, kad šių pastangų iniciatyva savaime priklausytų LFB. Jei dabar nieko nebus daroma, tai po 10 ar 20 metų nežinia, kaip bus. Jei dabar nieko nebus daroma, po 10 ar 20 metų niekas apie sukilimą plačiau nekalbės. Gali būti dar blogiau: 1941 m. Sukilimą jo priešai nudažys savaip arba, geriausiu atveju, jis sutirps į istorijos vadovėliuose tik keliomis eilutėmis, prabėgomis suminėtas 1831 ir 1863 m. sukilimus. Ar tai suprantame, to norime?

Partizaninių kovų epas pokario Lietuvos rezistencijai prieš antrąją sovietų okupaciją yra Lietuvai svarbus, skaudus, reikšmingas. Jo negalima palikti likimo ar dar net dabar Lietuvoje tebeveikiančio okupacinio laikotar-

pio mentalitetui – to mentaliteto piktoms, stribus ir okupanto padarytus nusikaltimus proteguojančioms jėgoms. Reikia tinkamo savo didumu bei apimtimi paminklo rezistencijai, ypač partizanų vestam karui, partizanų aukoms.

Dabar gi partizanų prisiminimas ir gerbimas daugiausiai yra vykdomas mažos apimties, širdžių ir rankų darbo kryžiais bei koplytstulpiais, paminklėliais. Daugiausiai tai asmeninės pastangos, nors yra ir gražiai vykdomų, organizuotų darbų. Tačiau, to kas dabar šioje srityje daroma, neužtenka. Medinius paminklus gamtos sąlygos naikins, jų statytojai ir prižiūrėtojai išmirs ir tos šventos vietos nueis užmarštin. Visoje Lietuvoje išbarstyti paminklėliai taip pat yra okupanto išaugintų vandalų malonėje: vis užtinkame žinių apie jų sunaikinimą ar išniekinimą.

Taigi reikia vieno, didelio, partizanų kovų auką ir kančias įamžinančio paminklo. Panašiai, kaip ir siūlomas sukilimo paminklas ar šventove tapęs Kryžių kalnas, jis turėtų remtis visuomeninėmis pastangomis bei aukomis. Jo būtinai reikia.

1992-IX-17 d. DIRVOJE rašėme apie siūlymą Juozo Lukšos Daumanto žuvimo vietoje kurti platesnės apimties "Partizanų parką" – maždaug Rumšiškų Etnografinio muziejaus pavyzdžiu partizanų kovų atminimo vietovę. Ta mintis atgarsio nerado. (Nukelta į 6 psl.)

(Atkelta iš 3 psl.)

SENOLIO ŽODIS.

burge orui atšilus sėdome į prekinį traukinio vagoną važiuoti tolyn į Vakarus. Ta kelionė buvo panaši į Sibiro tremtinių keliones. Vėliau žiūrėdami Dr. Živago filmą prisiminėm tas dienas. Traukiniu pasiekėme Parchim miestą, Mecklenburge. Ten vokiečiai apgyvendino pabėgėlius stovyklos barakuose. Netrukus pranešė, kad visi vyrai ir bevaikės moterys bus siunčiami Rytų fronto link kasti apkasus. Vėl nuvežė prie Oderio upės į miškus kasti apkasus pelkėje. Nuo išvykimo iš Lietuvos tai buvo penktas kartas, kada vokiečiai siuntė mus kasti apkasus ir ginti juos nuo raudonojo tvano. Vieno lėktuvų pavojaus metu pavyko atspalaiduoti nuo "Volksturmo" palydovų, išokti į traukinio plokščiavagonį ir grįžti naktį šeimų stovyklon. Tai buvo pavasaris. Vėl pėsčia išėjome iš Parchimo stovyklos ir pasitikome pergale apsvaigusius amerikiečių karius. Jų globa nesidžiaugėme, nes jie spyrė mus grįžti tėvynėn, kaip kad lenkai, prancūzai, belgai ir kt. grįžo. Pabėgom iš tos "jankių" globos į Britų zoną. Ten ramiai praleidome 4 metus. Mokėme vaikus savo sukurtoje mokyklose, skautavome, stovyklavome 1948 m. Tautinėje stovykloje prie Baltijos jūros. Kol atėjo laikas keliauti į užjūrius.

JAV krantan išlipau Bostone. Atradau Ameriką, nes žinojau, kur atkeliauvau. Deja, niekas tos dienos – rugpjūčio 18 d., čia nešvenčia. Tuo tarpu Kristupo "Paklydėlio" dieną kraštas kasmet mini spalio mėn. Bostone gyvenome 4 metus. Bendradarbiaudamas LSB vadijoje, tapau jos reikalų vedėju. Teko rūpintis informacija. Vyriausiojo skautininko vs dr. Vyt. Čepo patariamas suorganizavau "SKS" – Skautų korespondentų skiltį. Keliems talkininkams siunčiau Brolijos vadijoje gautas žinių santraukas. Tuo būdu prasidėjo mano ryšis su redaktoriumi Baliu Gaidžiūnu.

1953 m. kartu su sktn. prof. Ig. Končiumi ir jo sūnum s. Liudu Končium iš Bostono važiavom stovyklauti į Niagaros jubiliejinę stovyklą Kanadoje. Ten teko susitikti gausų Clevelando skautų būrelį. Vasaros pabaigoje su šeima persikraustėm į geriausią Amerikoje miestą ("Best Location in the Nation!") gyventi. Teko čia ieškoti darbo, kurį gavęs, arti 30 m. išdirbau elektroninėje sąskaityboje. 1963 m. įstojau į antrą seniausią Amerikoje foto mėgėjų klubą – Cleveland Photographic Society, kuris 1996 m. sausio mėn. pradės 109-sius gyvavimo metus. Fotografija nuo jaunystės yra mano pomėgis. Tačiau rašymas tapo savaitės papročiu: pirmą dieną – Šv. Jurgio biuletenis, antrą dieną – Tėvynės Garsų radijas, kitos dienos iki penktadienio – DIRVA. Kiti senoliai neturi ką veikti arba žaidžia golfą, bet mano laiką užima Pentax foto aparatas ir "Brolukas" – Brother rašomoji mašinėlė, kurią man dovanojo duktė Ramunė.

Mielosios karalaitės – DIRVOS talkininkės, atleiskite šiam senukui, kuris užsiplepėjo – reikėjo atlikti viso amžiaus išpažintį! Mano gyvenime būta daug kelionių. Vienos su pasirengimais, o kitos ir be jų. Tačiau visados grįždavau atgal į Clevelandą prie pamėgtos DIRVOS.

Ant to ir pasirašau – Ger.J.



Vladas Vilekys

SKAITYKIME DIRVA

O kaip apie New Yorką? Jis turbūt negirdėjo apie mafijozus, veikiančius ten. Visiem sava parapija švenčiausia. Bet man atrodo, kad jis tave labai švelniai pamokė.

– Florijonai, ar negirdėjai lietuviškos patarlės: varnas varnui akies nekerta, o skautas skauto nemuša.

– O dėl "Versmės" tave apniokojo. Sako, jie ir bendruomenei priklauso.

– Gal ir priklauso, bet kodėl atskirai? Gal man užkliuvo tas vardas "Versmė".

Lietuvių žodyne sakoma Versmė. Kur tokią versmę svečių ripenėsi? Kad tave versmė (švelnus keiksmas) Toliau Romas Kezys išdėsto visą eilę gerų "Versmės" darbų. Nesutinku, kada sako kad jungtis į lietuvišką veiklą reikia ir laiko, ir pinigų. Tad naujieji ateiviai neprisideda. O kaip dypukai? Ar jiems trūko ir laiko, ir pinigų, kada tuojau pradėjo steigti mokyklas, organizacijas, sambūrius? Jiems trūko ir pinigų, ir laiko, tik netrūko idealizmo, kurio trūksta naujesiems.

Mudu abudu su Florijonu, toliau kalbėdami, pripažinome, kad Romas Kezys džentelmenas ir savo mintis išreiškė labai gražiai. Ir aš sutinku, kad mane reikia karštais pabarti. Nors tą žmona daro kasdien. Tik nesutinku, kada sako, kad išokau į

šmeizto skyrelį. Niekad tuo neužsiėmiau ir Dieve duok, kad nepradėčiau. Man labai patiko P.S. apie barakūdas. Jis sako, kad abu laimingi. Amerikonas gauna progą pagyventi su jauna žmona ir abu džiaugiasi. Mano daug pažįstamų žvilgčioja į barakūdas, ir aš jiems pavydžiu.

Galiausiai Romas Kezys uždraudė man rašyti apie "Versmę". Ta proga draudžiu jam rašyti apie Chicagą. Apie ką realų rašydamas, visados stengiuosi remtis tikrove. Jeigu ta tikrovė kam nors bado akis, tai labai atsiprašau. Pasitikėdamas broliu Romu Keziu, manau, kad padariau būbū. Ir jam patariant, tegul apie "Versmę" rašo kiti. Mes visi trokštame pagyrimų.

Gana apie tai.

Žvilgtelėkime į "Dirvos" kairės puslapį. Tai keliolikos "Dirvos" numerių straipsniai Edmundo Čapo "DVIRAČIU Į LIETUVĄ". Sekiau jo straipsnius su dideliu susidomėjimu. Paskutiniame jis rašo apie "Dirvos" 80 metų jubiliejų. Pagerbti atsidavę rašytojai, fotografai ir bendradarbiai, kurie dirbo. Tarp kita ko, sako: "Tie, kuriuos laikyčiau svarbiais, visai nebuvo paminėti..." Aš manau, kad jis turi mintyje mane. Tik nepaminėjo pavardės. Žinoma, būtų malonu išgirsti

savo vardą garbingų žmonių tarpe, bet kaip išminėsi visus. Argi gali net surasti pavardės tų, kurie ne rašė, bet platino, siuntinėjo, rinko prenumeratas, rinko aukas, padėjo visokiais kitokiais būdais, kuriuos vadiname juodais darbais. O jie taip reikalingi.

O kodėl atkreipiau dėmesį į keliautoją dviračiu Edmondą Čapą? Mat ir aš maždaug prieš šešiasdešimt metų buvau panūdęs dviračiu pakeliauti po Lietuvą. Ir netik keliauti, bet piešti vaizdus. Dakinkojau iki Biršto-

no. Ir labai pabodo. Pernakvojau kurorto viešbutyje, o dviratį pasiunčiau geležinkelio į Kauną. Pats grįžau tuo pačiu traukiniu. Ir dabar dar gailiuosi. Kodėl gi aš buvau toks kvailas ir neturėjau kantrybės. Jaunystė – durnystė. O gal todėl, kad Lietuva buvo mūsų žemė. Ko čia skubėti? Vistiek pamatysi. O taip neįvyko. Bolševikai, karai ir kitos kliautys sutrukdė. Tad ir neteko pamatyti visos Lietuvos. Dėl to Edmondui pavydžiu. Jis įvykdė mano kelionę. Reiškia, "Dirvoje" yra ko skaityti.

Mano draugas Florijonas buvo geroje nuotaikoje. Pamosikavo "Dirvą" prieš mano nosį ir sako:

– Gavai. Senai sakiau neikišk savo nosies kur nereikia.

Žinoma, jis turėjo mintyje Romo Kezio straipsnį Laiškas "Dirvai".

– Bent kiek džiaugsmo gali išspausti. Reiškia, skaito ir komentuoja ir net rašo.

– Florijonai, žinoma, kad džiaugiuosi bent tuo. Visados buvo nuomonių skirtumai. Senais gerais laikais dėl minčių skirtumų statydavo ant laužo ir padegdavo. Ir dar dabar niekaip negali išsiaiškinti kurie teisūs. Ar tie, kurie degė, ar tie, kurie degino.

– Nesiteisink. Įkliuvai. Tik man nepatinka, kad jis įtaigoja, kad Chicagoje visi niekadėjai kalėjimuose sėdi.

AUKA KARO DIEVAIČIUI

Andrius R. Mironas

(Tęsinys iš praėjusio numerio)

Tųsyk visokių darbų buvo – reikėjo triobas statyti, tvoras tverci, medžius kirsi, tai žmonių palengvėl daugiau užsiliko. Ir sau duonų pelnė. O tuos darbininkus varinėdavo labai piktas prievaizdas, pavarde Saulėnas, tai daugelis žmonių sumislėjo bent toliau nuo jo apsigyvenę, tai ėmė statyti medėj, prie pat pakraščio, naujus namelius. Taip atsirado Naujoji Pirciupka. Tai taip ir ligi šiol čia gyvenam.

– Vėliau žmonės gavo žemės. Ar ne, dėde Jonai?

– Gavo, Teresėle, ale nedaug... Gal po penkis ar po šešis aktarus, kaip dalties vadzina... Tais čėsais buvo valakai. Kai nebeliko karalių, tai nebeliko ir darbo. Ir Pirciupkos žmonės vieni pradėjo verscis bitių aviliais, amatnykai samdėsi kitur darbo – kas arkliais in Vilnių malkų parduoc nuveždavo, o moterys prisirinkdavo grybų

ar uogų, tai veždavo parduoc in Valkininkus arba in Vilnių. Ir dalties daugiausia mum stinga miltų ir bulbų. Ne visi pasisėja javų. Ale kožnas turi karvį, kiaulį, vištų ir augina daržovių.

– Ar tau teko, dėde Jonai, buvoti Trakuose?

– Seniau ašai tenajos ir gyvenau, Kėstuk. Ale jau seniai... Dar prie ruskių caro Aleksandro.

Kėstutis atsisuko į žmoną. Paskum skubiai pridėjo dėdei Jonui.

– O aš tik knygoje esu skaitęs apie Trakus... – Vėl į Teresę:

– Ar atsimeni, Teresėle, tu man atnešei "Lietuvos istoriją"? Juk Trakai ilgą laiką seniau buvo mūsų kunigaikščių sostinė. Pagal istoriką Narbutą Trakai galėję būti įkurti dar vienuoliktame amžiuje.

– Taip, Keistuk. Ale pradžoj Trakai buvo in pietus nuo azerų. Ogi dalties jie vadinasi Senais Trakais, cik

seniau juos vadino dar ir Gurgoniais. Tenai senobėj buvo dzidelė švencykla Perkūnui, ale ją paskiau ruskiai sugriovė.

– O kaip gi, dėde, Trakai pasidarė Gedimino sostine?

– Nagi, Keistuk, seniau Gediminas turėjo Kernavės pilį, ale kaip seni žmonės pasakojo, bemedziodamas jisai atradėsi Gurgonius. Tik, palei teisybę, išgriautų ir sudegintų namų pundamentus. Tųsyk jis ti pastatė naują pilį, ale neilgai gyveno, ba susapnavo vėlek bemedziodamas, geležinį vilkų... Tųsyk sumanė statyti pilį prie Neries ir Vilnios. O Trakuose liko jo sūnus Keistucis su savo žmona Biruta. Jisai ti pastatė da tvirtesnę mūrinę pilį. Galvės azerų buvo pilis da seniau tik nieks nebeatsimena katras valdonas buvo ją pastatė. Jų vadindavo Trakų pusiausialio pilim. Ale tųsyk pilis buvo da tvirta, o jų pataisė ir susciprino mūs valdonas Vytautas. Tas ilgai jo gyveno...

– Taip, dėde Jonai. Skaičiau, kad Vytautas pastatė ir padidino Trakų miestą, paškvietę vokiečių meistų ir

įkėlė nelaisvėn paimtų gudų ir totorių.

– Taigis... Aplink Trakus ir dalties daug tų magametonų gyvena. Ten jie turi savo šventavietį, kaip jų ten vadina?..

– Mečete, dėde Jonai... Be to, Vytautas ten apgyvendino ir karaimų. Jie panašūs į žydus, bet visi yra krikščionys.

– Aha! Taigis... Matydavau aš juos... Sako, jie yra kilę iš turėckos giminės, ale senų senobėj jie irgi meldėsi kaip žydai. Ir jų bažnyčia vadinosi... palauk, atsiminsiu... Aha! Kenesa! Jinai panaši in žydaucką sinagogą.

– Bet visi karaimai ir totoriai labai gerbė ir mylėjo Vytautą.

– Teisybė, Keistuk! Ir dalties tebegarbina! Ale aš girdėjau, kad dalties, kai atėjo germancai, juos visus norėjo išvežti ir sušaudyti, ba daug jų pasiliko žydauckos vėros... Tik nieko negirdėjau, kad juos kas būtų šaudė. Gal tik in nelaisvį išvarė.

Ir vėl kalbos išsivystė apie karą. Kėstutis pasidarė nemalonu klausytis, todėl vėl

nukreipė kalbą kitur.

– Ar gražu Trakuose, dėde Jonai?

Senukas pagyvėjo ir vėl de atsirado šypsni.

– Labai gražu, Keistuk! Palei Galvės azerų krantus, kai ten vaikštinėjai, tai toli išsikišus matosi sena, sugriuvus pilis. Ale jos sienos tebestovi.

Kėstutis susimąstęs. Visiems minutei nutilus ir panarinus akis į grindis, jis pradėjo negarsiai deklamuoti. – *Pelėsiais ir kerpėm apaugus aukštai, Trakų, štai, garbinga pilis! Jos aukštus valdovus užmigdė kapai, o ji tebestovi dar vis. Bet amžiai bėga, ir griūvančios sienos Kas dieną nyksta, apleistos ir vienos!..*

– Aha! Tai buvo gražu, Keistuk! Ar tai tokia daina?

– Ne, dėde... Tai Lietuvos poetas Maironis parašė. Lietuvos mokyklose visi vaikai turėjo atmintinai mokėti, tai ir aš išmokau.

Kėstutis toliau deklamuojant apie griūvančias sienas, senukas susigraudino.

(Bus daugiau)

*Kalėdų šventėse
sveikiname
Jus*

Vince's Barber Shop
plaukų kirpimas \$ 5.00

ir Rasa Perednė
plaukų kirpimas \$ 5.00
plaukų stilizavimas \$ 10.00

687 E. 185th St. Cleveland tel. 481-2433

*Šv. Kalėdų proga sveikinu savo
pacientus, artimuosius,
savo tėvelius – Mariją ir Igną,
brolvaikius – Andrių ir Kristiną.*

Dr. Viktoras Stankus

PENSININKŲ ŽINIOS

Pensininkų klubas įsikūrė 1972 m. Jo organizatorius buvo Antanas Mikoliūnas.

Padėkos pietuose, kurie buvo veltui klubo nariams, dalyvavo virš 100 asmenų. Prieš pietus klebonas G. Kijauskas tarė trumpą, bet prasmingą ir įdomų žodį ir sukalbėjo malda.

Pensininkų klubas ruošia parapijos kavinėje kavutes, kuriomis rūpinasi Ona Žygienė, kuriai klubo nariai yra dėkingi.

I **ŠOKIŲ šventę**, kuri įvyks liepos mėn. 1996 m., klubas organizuoja pensininkų ekskursiją į Chicago.

Paskutinis 1995 m. klubo suėjimas įvyksta gruodžio mėn. 7 d. Lietuvių Namų viršutinėje salėje.

*** Pensininkų klubo narių suėjimas – pietūs bus gruodžio mėn. 7 dieną**, Lietuvių namų viršutinėje salėje. Pradžią 2:00 v.p.p. Kviečiami visi nariai ir taip pat būsimieji pensininkai.

Sveikiname gruodžio mėnesio gimtadieninkus:

Barbora Armonienė,
Mečys Aukštuolis,
Eugenija Bernotienė,
Stepas Butrimas,
Algirdas Čėsna,
Izabelė Jonaitienė,
Antanina Kasperavičienė,
Antanas Kazlas,
Henrikas Kripavičius,
Anne Macey,
Petras Matulis,
Stasė Miglinienė,
Pranas Razgaitis,
Vytautas Staškus ir
Barbora Zakienė.

Nariai švenčiantys 80, 85, 90, 95 ar 100 metų gauna specialų sveikinimą iš prezidento Bill Clinton. Sveikinimus iš White House išrūpina valdybos narys Vytautas A. Staškus.

Pensininkų klubo valdyba, kurią sudaro Jonas Balbaitas, Stepas Butrimas, Nora Čeicienė, Jonas Kazlauskas, Stasė Mačienė, Jurgis Malskis ir Vytautas A. Staškus, savo kadenciją baigia šių metų sausio mėn. 11 dieną. Nominacijų komisija: Dr. J. Stankaitis, R. Nasvytienė ir J. Velička. Kontrolės komisiją sudaro M. Aukštuolis ir D. Nasvytis.

Prisiminkime pensininkų klubo narius, kurių sveikata yra sušlubavusi, bet jie gydo si namuose Jiems linkime geros sveikatos:

Bačiulienė Marija,
Garlauskas Benediktas,
Karsokas Albinas,
Kazėnas Julius,
Naumanienė Ona,
Neimanas Pranas,

*Žinias surenka
Jonas Kazlauskas*

Raškauskienė Anelė,
Rastauskas Augustinas,
Rutkauskienė Sabina,
Šiaučiušienė Adelė,
Stepas Edvardas,
Stuogis Vytautas,
Žiedonis Kazys,
Žilionis Juozas.

Taip pat prisiminkime klubo narius, kurie yra globjami Senelių globos namuose. Ir juos visus sveikiname:

Bissell Marijona,
Johansonas Aleksas,
Rydelienė Stefa,
Talat Kelpšienė Janė.

Nario mokestį už 1996 metus galima susimokėti gruodžio mėnesio ir taip pat sausio mėnesio suėjime. Raginame visus narius susimokėti nario mokestį dar prieš vasario mėnesio suėjimą.

Dievo Motinos parapija kviečia visus į **SINGING ANGELS** koncertą, kuris įvyks gruodžio mėn. 17 dieną, 3:00 v. po pietų. Pelnas skiriamas parapijai ir Jėzuitų gimnazijai Lietuvoje paremti.

Pagalvokime...

1. Pirmos dienos investavimas yra vienas centas, antrąją dieną 2 centai, trečiąją 4 centai ir taip toliau, įskaitant 30 dienų! Kiek pinigų bus investuota po 30 dienų?
2. Kiek valandų užtrunka pagaminti sekančių bendrovių automobilius:

Toyota	29, 60 ar 13 val.
Chrysler	28, 19 ar 40 val.
Honda	22, 16 ar 42 val.
GM	29, 15 ar 36 val.
Ford	20.5, 13 ar 56 val.

Rolls Royce 100, 85 ar 6 mėnesiai.

3. Reguliarus pašto ženklas 1969 m. kainavo 6 centai, 1971 m. 8 centai, 1978 m. 15 centų, 1985 m. 22 centai ir 1994 m. 29 centai, 32 centai 1995 m.

Kiek procentų pabrango paštas nuo 1969 m., įskaitant 1995 m.?

Atsakymai bus sekančiam DIRVOS pensininkų žinių skyriuje.

PAMINKLAI 2

(Atkelta iš 4 psl.)

1995 bėgyje Kauno miesto savivaldybė rūpinosi Rezistencinių kovų ir genocido aukų paminklo pastatymu miesto ribose. Šis sumanymas telkė dideles viltis. Buvo prarastas paminklo projekto konkursas, kuris, deja, nepavyko. Vertinimo komisija nerado pirmajai konkurso vietai tinkamo projekto, o antrąją vietą gavęs darbas (netoli Prisikėlimo bažnyčios siūlomi statyti 6-7 metrų aukščio vartai) buvo neišbaigtas ir savo išpildymu daramai neapjungęs rūpimos tematikos. Nežinia, kur šio projekto realizavimas dabar randasi. Aišku, linkėtina, kad jį pastatytų, nes geriau

bent toks, negu nieko. Lietuviškuosius interesus puoselėjančio Kauno miesto iniciatyva čia buvo puiki. Ją linkėtina plėsti, ugdyti – įjungiant platesnę visuomenę ir užsienio lietuvių. Plačiau apie tai gal kita proga.

Didingi paminklai lengvai nesistato. Kauno Prisikėlimo bažnyčia buvo projektuojama per kelis etapus. Kryžių kalnas daug kilnių pastangų sutelkė ir aukų atlaikė. Vietnamo žuvusiųjų paminklas Washingtone net dabar vis dar "tobulinamas"... Kada ir kaip patekės saulė didingiems 1941 m. Sukilimo ir Partizanų paminklams Lietuvoje?

(1995-XI-13)

A.A.

GRAŽINAI ELENAI JEZUKAITIENEI GRUŠAITYTEI

mirus, jos sesutę BIRUTĘ ŽEMAITIENĘ ir kitus artimuosius, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Vincentina ir Jonas Jurkūnai
Ramunė ir Gintautas Vitkai
Laima ir Algis Jurkūnai*

A.A.

IRENAI SPRINDIENEI – EIDRIGEVIČIŪTEI

mirus, Jos vyrą ANTANĄ ir visus artimuosius nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

Vincentina ir Jonas Jurkūnai

A. A.

ELENA SIDZIKAUSKIENĖ

Gyveno Glendale, Kalifornijoje. Anksčiau gyveno Chicagoje.

Mirė 1995 m. lapkričio 9 d., sulaukus 86 metų. Gimė Lietuvoje, Radviliškyje. Amerikoje išgyveno 46 metus. Nuliūdę liko: vyras PRANAS SIDZIKAUSKAS, duktė ALDONA KUDIRKIENĖ ir jos vyras ALVYDAS, anūkai AUDRIUS, PAULIUS, ROMAS ir AUDRA, sesuo ONA ŠIAUDIKIENĖ Floridoje, brolis VLADAS KOŽENIAUSKAS su šeima Lietuvoje, bei kiti giminės Brazilijoje, Anglijoje, Prancūzijoje, Chicagoje, New Yorke, ir Lietuvoje.

Velionė priklausė Lietuvos dukterų organizacijai ir Moterų federacijai Chicagoje.

Elena Sidzikauskienė buvo palaidota Forest Lawn kapinėse Glendale, Kalifornijoje.

Nuoširdžiai prašome draugus ir pažįstamus už ją pasimelsti.

Nuliūdę vyras, duktė su šeima ir sesuo

Mylimai sesutei

A.A.

ELENAI SIDZIKAUSKIENEI

mirus, mielą ONUTĘ ŠIAUDIKIENĘ ir visą liūdesyje likusią šeimą, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime

*Bronė ir Vytas Mikliai
Aldona ir Juozas Šulaičiai*

JUSTINAS PETRUTIS

buvo vienas iš sužeistųjų per plačiai nuskambėjusią mokyklinio autobuso ir traukinio nelaimę Fox River Grove miestelyje Chicagos priemiestyje. Toje nelaimėje žuvo 7 mokiniai, bet Petručiui pavyko išvengti didesnio susižeidimo ir jis sveiksta. Amerikiečių didžioji spauda buvo įdėjusi jo sesers, irgi tos gimnazijos mokinės, Erikos nuotraukas, tarp liūdinčių draugų.

MATAS REALTORS



NORMLS

Broker RITA MATAS – G.R.I. – state certified real estate appraiser

2412 CEDARWOOD ROAD
PEPPER PIKE, OH 44124
(216) 473-2530

18021 MARCELLA ROAD
CLEVELAND, OH. 44119
(216) 486-2530

ADV. VYTAS MATAS – teisinis patarėjas



Kun. J. Bacevičius su talkininkais traukia loterijos laimikus.
G. Juškėno nuotr.

Dešinėje

Jurginės festivalyje Clevelando vysk. A. Pilla 1995.6.4. aplankė Šv. Jurgio parapiją.

JURGINĖS FESTIVALIS

Lapkričio 12 d. sekmadienį Clevelando Šv. Jurgio parapija atšventė tradicinį rudens festivalį. Gausiai suvažiavo parapijiečiai ir bičiuliai. Visi skaniai pavaišinti Vilijos Klimienės ir jos darbščiųjų talkininkių pagamintais pietumis, gaivinosi gėrimais bei skaniais kepiniais. Salės pasieniais veikė laimės ratai

RENGINIAI

1995 M.

• GRUODŽIO 16 d., šeštadienį, 9 v. ryto, Dievo Motinos parapijos svetainėje, – Metinės rekolekcijos – susikauptimo diena. Vedėjas kun. Julius Sasnauskas. Rengia Clevelando ateitininkai.

• GRUODŽIO 17 d. "Singing Angels" choro koncertas 3 val. po pietų Dievo Motinos parapijoje.

• GRUODŽIO 24 d. Bendros Kūčios – Šv. Jurgio parapijos salėje 9:30 v.v.

• GRUODŽIO 31 d. Naujųjų Metų Sutikimas Lietuvių namų salėje.

1996 M.

• BALANDŽIO 14 d. Madų parodą "Pavasariai sugrįžta". Rengia vyr. skaučių Židinys.

• BALANDŽIO 21 d. Skautininkių draugovės kultūrinė popietė – Aurelijos Balašaitienės knygų pristatymas.

LINAS VYŠNIONIS Advokatas

Telefonas (216) 383-0225

24400 Highland Road, Suite 9 • Richmond Hts, OH 44143

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą pristatomi į namus.
Skubiems siuntiniams - AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
MAISTO SIUNTINIAI nuo \$29.- iki \$98.-

Aukštos kokybės maisto produktai

Pageidaujant prisiųsime smulkią informaciją.

Rūta Degutienė, 28262 Chardon Rd.
Willoughby Hills, OH 44092

Tel. 216-943-4662

Dirbame nuo 1987 m.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

su geromis dovanomis. Scenoje Kęstutis Civinskas su parapijos jaunimu tvarkė kalakutų ir kumpių loteriją. Šventei baigiantis, buvo didžiosios loterijos dovanų traukimas. \$1,000 dovaną laimėjo Florence Bacevičienė, \$500 – Joseph Koeth, \$300 – Marija Trainauskaitė, po \$100 laimėjo Sandy Sakenes ir Joseph Koeth. Bilietų platintojams irgi teko 10% dovanos nuo ištrauktų bilietų laimėjimo dydžio.

Klebonas kun. J. Bacevičius dėkoja bilietų platintojams, visiems paruošusiems festivalį ir sutvarkiusiems patalpas po jo. Labiausiai dėkojama visiems šio renginio svečiams už jų atsilankymą. Anot jo sekmadienį visi tapo laimėtojais, nes šio festivalio pelnas padės mokėti parapijos žiemos išlaidas.

Ger. J.

Štai, kurie padeda išlaikyti
lietuvišką laikraštį

Atnaujindami
prenumeratą ir kitomis
progomis Dirvai aukojo:

Cibas S., Milton	20.00
Leonas G., Bradford	20.00
Liaukus V., Wethersfield	25.00
Marijošius V., Putman	20.00
Kaspariūnas K., Elizabeth	20.00

Austra G.J., Baltimore	10.00
Vaškys S., St. Petersburg	20.00
Brazauskas E., Wickliffe	10.00
Rubinski V., Cleveland	10.00
Laniauskas V., Palos Hills	20.00
Laucė J., Estes Park	20.00
Kazilis A., Canada	10.00
Korp! Giedra, Cleveland	30.00

Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame



Juozas Ardys pristato "Dienovidžio" vyr. redaktorei Aldonai Zemaitytei.
V. Bacevičiaus nuotr.

EUROPA TRAVEL 692-1700

LOWEST AIR FARES
available – worldwide

EXPERTS ON TRAVEL
TO E. EUROPE

passports • visas
prepaid tickets

SERVING OUR COMMUNITY FOR OVER
35 YEARS

"LEADERS IN LOW COST TRAVEL"

JAKUBS AND SON Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.,
William J. Jakubs Jr.,
Keneth Schmidt ir
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai
936 East 185 th Street, Cleveland, Ohio 44119
Tel. (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama
teikianti jaukią atmosferą liūdesio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.



PARDUODAMAS NAMAS
Gražus dviejų šeimų namas, labai geram stovyje, arti Dievo Motinos parapijos ir pagrindinio kelio, su visokiais patogumais. Butai turi po 2 miegamus, prausyklą, didelę virtuvę. 2 mašinų garažas. Tinkamas jaunai šeimai ar investavimui. Galima apžiūrėti sekmadieniais nuo 12-4 v.v.
Skambinkite 692-0322

Naujovė! Pirmas CD vaikams lietuvių kalboje! Puiki dovana Kalėdų ar bet kokia kita proga! Šiuo metu galima įsigyti Romualdo Zablocko išleistą lietuvių liaudies dainų albumą vaikams "Išėjo tėvelis į mišką". Gerai žinomos dainos suskambo visiškai naujai, tad smagios klausytis ne tik vaikams, bet ir suaugusiems. Įrašas darytas Colorado valstijoje. Norintiems įsigyti albumą, čekį arba money order siųsti adresu:

Romas Home Studio, 1327 SW
22nd St. Loveland, CO 80537.

1 CD kaina – \$10, 1 audio kasetė – \$6, arba \$14 abu. \$2.50 pridėti už persiuntimą. Dėl užsakymų didesniu tiražu, skambinti tel. (970) 663-4684 –geriausiai po 6 PM.

BORN TO TRAVEL

26949 Chagrin Blvd. #103
(Ohio Savings Building)
CLEVELAND, OH 44122
Tel: (216) 831-5530 & (800) 366-9980
Fax: (216) 831-5028

OFFERING CORPORATE AND LEISURE TRAVEL



ŽVAIGŽDUTĖ MOTIEJONIENĖ

Aplankykite mus ir mes
padėsime suplanuoti
Jūsų keliones.
Clevelande bilietus
pristatome į namus.



RITA STAŠKUTĖ

ATPIGINTOS KELIONĖS Į LIETUVĄ
Naujos rudens ir žiemos sezono kainos.

SKRYDŽIAI SU FINNAIR SAS, Lufthansa,
KLM, LOT Polish

Mes bendradarbiaujame su Lietuvos Oro Linija.

DIRVA

KULTŪROS PREMIJŲ ŠVENTĘ PRISIMINUS

Juozas Žygas

Šventė, kuri įvyko lapkričio 5 d. Jaunimo Centre, Chicagoje, jau yra praeityje. Tačiau yra verta apie ją dar šį bei tą parašyti. Chicagoje yra labai sunku parinkti tokių sekmadienių, kurių nebūtų kitų renginių. Šįkart pasitaikė, kad šventės data dar sutapo su mirusiųjų prisiminimu. Ateityje rengėjams reikėtų tai įsidėmėti, kadangi daugelis žmonių vyksta į kapines prisiminti savo mirusiųjų ir su jais pabendrauti. Tad ir publikos tik trečdalis salės tesusirinko. Kitose gyvenvietėse jeigu susirenka apie 250 dalyvių – tai skaitosi gerai, bet ne Chicagoje!

Pradedant aprašymą, tenka pastebėti, kad scena buvo gražiai, skoningai, rudeninėmis gėlėmis išpuošta. Renginių pradėjo Alė Kėželienė, Kultūros tarybos pirm., pakviesdama į sceną: Darių Polikaitį, Danutę Bindokienę, Ramojų Mozoliauską, Vytautą Radžių, Bronių Juodelį, Algį Kežį, Petrą Aglinską. Nedalyvavo Rita Kliorienė. Pakviestieji – tai premijuojamieji ir premijų komisijų pirmininkai. Paskui pakvietė Chicago Lietuvos operos solistus – pirmūnus: Daną Stanikaitytę, Algirdą Brazilį ir Joną Vaznelį (Stasys Baras ir Aldona Stempužienė nedalyva-

vo). Visiems į sceną suėjus, Alė Kėželienė pakvietė Joaną Krutulienę vadovauti vakaro programai. Prieš pradėdant premijų dalinimą, Marija Remienė, Lietuvos Fondo tarybos pirm., tarė trumpą, bet prasmingą žodį ir baigdama pabrėžė: "Tegul meilė mūsų kraštui, lietuviškai dainai ir žodžiui lydi mūsų darbą".

Prieš pradėdant premijų įteikimą, invocacijai sukalbėti buvo pakviestas pastorius Valdas Aušra, šiuo metu stazuojąs Chicagoje. Lietuvos generalinis garbės konsulas Vaclovas Kleiza, buvo iš Chicago išvykęs, tad jo sveikinimas raštu buvo perskaitytas. Premijų dalinimas vyko greitai ir sklandžiai: kiekvienos premijos skyrimo komisijos pirm., perskaitęs premijos skyrimo komisijos aktą, įteikdavo Kultūros tarybos pirm. ir premijos komisijos pasirašytą Diplomą, o Marija Remienė, LF tarybos pirm., įteikdavo voką su LF čekiu. Visi premijuotieji buvo pakviesti tarti savo žodį. Kadangi buvo prašyti pasakyti žodį, tad Ramojus Mozoliauskas ir tepasakė vieną žodį: "Ačiū!" Chicago Lietuvos operai skirtą premiją priėmė Vytautas Radžius, Operos valdybos pirm. Operos solistams – pirmūnams



Kultūros premijų šventė. Iš k. Marija Remienė, LF tarybos pirm., Regina Narušienė, JAV LB v-bos pirm., Danutė Bindokienė, vyr. "Draugo" redaktorė ir žurnlizmo premijos laimėtoja, Alė Kėželienė, Kultūros tarybos pirm.

buvo įteikti garbės diplomai. Pabaigus premijų įteikimą ir nustojus foto aparatams spragėti, buvo 15 min. pertrauka.

Po pertraukos prasidėjo meninės programos dalis. Muzikinę programą atliko: Audronė Gaižiūnienė, sopranas; Petras Aglinskas, gitaristas; Ričardas Sokas, akompaniatorius. Koncertinę dalį pradėjo Audronė Gaižiūnienė su Ričardo Soko palyda.

I. Vienam daržė – Lietuvos liaudies daina harmonizuota: J. Tallat-Kelpšos. Žvaigždutė...muzika B. Dvariono, žodžiai L. Stepansko. Petras Aglinskas gitara atliko: Gavotte 1 & 11 iš "VI Suites violančelei" – Johan Sebastian Bach pritaikyta: Richard Pick. Audronė Gaižiūnienė: Gulbė... E. Grieg Sapnas... E. Grieg Bosa Nova Medley – gitara: pritaikė Petras Aglinskas. Visi d'Arte iš operos Tosca G. Puccini. Nebedainuok, gražuole... S. Rachmaninoff.

Šios Audronės Gaižiūnienės atliktos arijos buvo publikos šiltai priimtoms.

II. Kanonas Barborai Radvilaitė: Judita Vaičiūnaitė, Nijolė Martinaitytė, skaito; Petras Aglinskas, gitara; Audronė Gaižiūnienė, sopranas.

• Elžbieta iš Habsburgų • Karalienė Bona • Mikalojus Radvilas Rudasis • Mikalojus Radvilas Juodasis • Aušros Vartų ste-

buklingasis paveikslas • Kotryna iš Habsburgų • Žygimantas Augustas (1548-1572) • Barбора Radvilaitė. Aptemdytoje scenoje pasigirsta skaitytojos balsas ir ekrane minimojų asmenų portretas. Užbaigai įsijungė solistė ir muzikinė palyda. Šio veikalo atlikimas buvo įdomus ir patraukė susirinkusių dėmesį.

Po programos visi dalyvavusieji buvo pakviesti į kavinę pabendrauti. Prie kavos ar vyno stiklo buvo progos su draugais pasišnekučiuoti ir plačiai išsimėčiusius "markėparkiečius" susitikti. Gerai žinome, kad visur yra reikalingos pasiaukojančios širdys ir darbo ran-

kos. Rengimo komitetą sudarė: Nijolė Martinaitytė-Nelson, koordinatorė, Aldona Jurkutė, Dana Kurkulienė, Albinas Kurkulis, Joana Krutulienė, Arnoldas Vokietaitis ir Kultūros tarybos nariai.

Spaudoje jau teko skaityti ir iš žmonių girdėti įvairių nuomonių ir patarimų. Tai reiškia, kad šventė pavyko. Nes jos tikslai ir yra: įvertinti nusipelnčius kultūrininkus, ir sukelti visuomenės susidomėjimą. Kuomet yra kalbama – tai reiškia, kad šventė nepraėjo nepastebėta!



Solistė Audronė Gaižiūnienė ir akomp. Ričardas Sokas. J. Tamulaičio nuotr.

Vilniaus Senamiestyje...

Po Jūsų ilgos kelionės Didžiąja gatve ir po sielos atgaivinimo prie Aušros Vartų užsukite į ROJAUS ARKĄ-restoraną esantį tarp Aušros Vartų ir Vilniaus gynybinės sienos.

ROJAUS ARKA

M. Daukšos g. 3, VILNIUS, tel. 220625

ATIDARYTA nuo 11 iki 23 val.

Lietuviški įprastiniai ir firminiai valgiai bei gėrimai. Karštų valgių kainos nuo 4 iki 16 litų.

Atlanta Import-Export Inc.

2719 West 71 Street, Chicago, IL 60629
Tel. (312) 434-2121 (800) 775-SEND

Mūsų Atstovas Clevelande:



Dainius Zalensas
LITMA I.E.

639 East 185th Street
Cleveland, Ohio 44119

Telefonas: (216) 481-0011

Greitas Siuntinių Pristatymas

Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ

RUSIJĄ, UKRAINĄ, BALTARUSIJĄ

Pasiteiraukit dėl Amerikietiško maisto komplektų

*Kalėdos jau nebetoli, o Lietuva ne taip arti.
Ten jūsų giminės, draugai, gal artimieji, gal vaikai
Tai kad nebūtų per vėlu, pradžiuginkite juos laiku!*

Litma Import-Export administracija



TAUPA

Lithuanian Credit Union

Lietuvių Kredito Kooperatyvas

767 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119 481-6677

DARBO VALANDOS: antradienį, trečiadienį
ir ketvirtadienį ----- 9:00 v.r. – 4:00 p.p.
penktadienį ----- 9:00 v.r. – 6:00 p.p.
šeštadienį ----- 9:00 v.r. – 12:00 p.p.
sekmadienį parapijoje --- 11:00 v.r. – 12:00 p.p.

Kiekvieną taupomojį sąskaita federalinės valdžios (NCUA) apdrausta iki \$100,000